

USCA

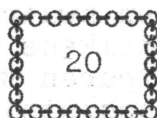
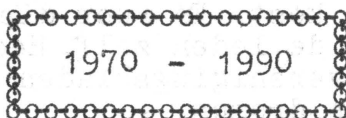
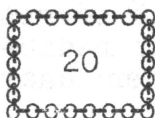

POST

KONTAKTORGAAN VAN DE VERENIGING VOOR USA EN CANADA FILATELIE

Redactie: A. van Herk Tel. 030-881741
 Livingstonelaan 249 - 3526 HG Utrecht
 Januari 1990 ISSN 0922-0089 Nummer 47

Onze Vereniging bestaat deze maand 20 jaar. Op 10 januari 1970 werd zij opgericht als "Studiegroep USA-Canada". Die naam werd in november 1982 veranderd in de huidige. Twintig jaar mag dan geen kroonjaar zijn, er is toch wel aanleiding om er even bij stil te staan.

Met tevredenheid mogen wij zeggen, dat de basis, waarop onze Vereniging thans rust, steviger is dan ooit tevoren. Het ledental is de 200 ruimschoots gepasseerd en beweegt zich nog in stijgende lijn. Het aantal bijeenkomsten belooft nu zeven per jaar, waarvan twee op zondag, om ook de clubgenoten, die op zaterdagen geen gelegenheid hebben om te komen, in de gelegenheid te stellen de sfeer te proeven. En die is uitstekend! Steeds een veiling met zo'n 230 kavels, een loterij, nu en dan een interessante lezing of een demonstratie, eenmaal per jaar een themadag en altijd gelegenheid om werken uit onze Boekerij te lenen of terug te bezorgen. Geen wonder, dat het aantal bezoe-

kers steeg naar gemiddeld 50. Wij durven te voorspellen dat er nóg meer leden zullen komen kijken en luisteren, ervaringen uitwisselen met vakgenoten, hun kennis vergroten en hun collectie uitbreiden door ruilen of aankoop uit de Veiling of uit de steekboeken die altijd in ruime mate hun schatten tentoonspreiden.

Ernst en luim, het nuttige en het aangename worden hier gecombineerd, zoals trouwens in de Vereniging zélf. Ook "Usca Post", dat nu al jaren met de regelmaat van een klok vijf maal per jaar in uw brievenbus valt, streeft ernaar elk-wat-wils te bieden in lichtere en zwaardere kost. En voor die kost zorgen telkens weer de leden zelf. Heel wat redacteuren van verenigingsbladen kunnen daar hoogstens van dromen.

Wij zien "Usca Post" ook als een verbindingslijn met die leden, die de bijeenkomsten niet bezoeken, doch die in het rondzendverkeer, de nieuwtjesdienst, de Boekerij, de schriftelijke biedingen op onze veilingkavels, de aan bepaalde onderwerpen gewijde Publicaties, redenen voldoende vinden voor hun lidmaatschap.

Zo, wij hebben even stilgestaan bij wat is bereikt. Maar nu richten wij het oog op de toekomst. Op de weg naar ons 25-jarig jubileum, dat denderend moet worden, en naar het jaar 1992, dat voor ons uiteraard vooral belangrijk is door de evenementen rond "500 Jaar Amerika".

Gaat u mee op weg?

Moge 1990 voor U en de Uwen,
Voor Uw Stockboek en Uw Album,
Een in alle opzichten
Voorspoedig Jaar worden!

A. van Herk
IETS OVER PROOFS EN ESSAYS VAN DE USA

Wie de Scott Specialized doorbladert - en wie van ons doet dat niet, zo nu en dan? - vindt een heel hoofdstuk over "Die and Plate Proofs". Meestal wordt dan gauw verderop geneusd, want dit chapter staat wat ver van ons af. Toch is het een interessant gebied en daarom wagen wij het erop er eens iets meer over te zeggen.

Wij weten allemaal, dat de postzegels van de USA vóór 1894 werden ontworpen, gegraveerd en gedrukt door particuliere drukkers aan wie het gelukt was bij de "aanbesteding" het contract met het Post Office Department voor de neuzen van hun concurrenten in de wacht te slepen.

Bij zo'n contractdrukker gingen dan mensen in de weer met het vervaardigen van essays voor de uit te geven zegels. Wat moet men daaronder nu eigenlijk verstaan?

Een essay is een ontwerp, eigenlijk een model, dat er geheel of gedeeltelijk anders uitziet dan de zegel die uiteindelijk werd gedrukt. Essays zijn in feite geweigerde of afgekeurde ontwerpen. Het kunnen simpele schetsen of tekeningen zijn, in potlood of inkt, collages van ontwerpen die de drukkerij nog in voorraad had, of geheel uitgewerkte kunstwerken of complete gravures.

Vaak werden die al gevoegd bij de prijsopgave die de drukkerij deed aan het Departement, nog vóór de opdracht was toegewezen. Alshet ware als een staaltje van haar kunnen. Essays staan niet in de Scott.

Een proof daarentegen is een afdruk van de oorspronkelijke gravure, de patrijs geheten,

of van de gehele eerste drukplaat voor een goedgekeurd zegelontwerp; identiek aan de zegel zoals die zou worden uitgegeven. Zo'n proef is eigenlijk niet veel meer dan een drukproef, zoals praktisch iedere drukker van zijn werk maakt om te zien of het goed is.

Hoe konden zulke afdrukken nu op de markt verschijnen en onder de verzamelaars komen? Wij zullen u een paar voorbeelden daarvan noemen.

De modellen van afgekeurde ontwerpen bleven in de 19e eeuw het eigendom van de firma, die ze had ingediend. Als zulke firma's werden opgeheven, kwamen particulieren soms in het bezit van de oorspronkelijke gravures. Zo werden de door Toppan, Carpenter & Co gemaakte drukvormen voor de serie van 1861 verworven door een zekere Ernest Schernikow, die er in allerlei vormen, kleuren en fasen afdrukken van maakte op allerlei papiersoorten en aan het publiek verkocht. Natuurlijk zijn die veel minder waard dan de "echte" afdrukken, die de bank note company er in oorsprong van had gemaakt.

De handelsreizigers van de drukkerijen van waardepapieren beschikten vaak over stalenboeken met hun producten. Het was een sterk verkoopargument als daar ook stukken bij waren, die de Amerikaanse regering had gekocht, zoals postzegels of bankbiljetten. Een enkele keer duiken zulke stalenboeken nog wel eens op bij veilingen.

Het was traditie dat ontwerpers en graveurs zelf ook een afdruk van hun werk kregen. Die plakten ze soms ook in albums, als stalenboek, of ze gaven ze cadeau aan vrienden. Soms ook zijn ze afkomstig van hoogwaardigheidsbekleders, die proofs ten geschenke

hadden gekregen. Andere weer waren gedrukt voor bijzondere gelegenheden, meestal vele jaren nadat de verkoop van de oorspronkelijke zegels was gestaakt.

In 1904 bijvoorbeeld stelde het Bureau of Engraving and Printing in opdracht van het Postdepartement 85 albums samen met kleine proofs, gedrukt van de patrijzen van alle postzegels die sinds 1847 waren uitgekomen. Voor sommige daarvan moesten nieuwe patrijzen worden gegraveerd, omdat de originele er niet meer waren. Deze proofs staan bekend als de "Roosevelt proofs", omdat zij werden gemaakt onder het bewind van president Theodore Roosevelt. In de Scott staan ze vermeld als "P 2 (small)" proofs.

Bekend zijn ook de "Atlanta proofs". Die werden in 1881 gedrukt voor de International Cotton Exposition in Atlanta. De Scott voert die op onder de "Trial Color Proofs" (kleurproeven).

Ook voor de Panama-Pacific Exposition van 1915 in San Francisco werden proofs gedrukt. Die heeft de regering onder meer gebruikt als ruilobject voor filatelistische stukken die in de "Nationale Verzameling" nog ontbraken.

Tegen het eind van de jaren 1870 heeft het Postdepartement eens geprobeerd plaatproeven op karton te slijten aan verzamelaars, en wel voor de "face value", de waarde die erop was afgedrukt. Dat leidde tot massale protesten. Geen wonder, want voor een zegel van 90c moest een arbeider toen een halve dag werken. Zo'n 3000 sets van deze "card proofs" zijn daarop tussen 1879 en ca 1895 door Congresleden gratis verdeeld aan wie er maar om vroeg. Meestal in keurige envelopjes, waarop de inhoud was omschreven. Op

zichzelf zijn die omslagen ook verzamelobjecten geworden!

Soms leidden proofs tot een schandaal. Zo liet Edwin C. Madden, Third Assistant Postmaster General, twee vellen drukken van de 4c Pan-American uit 1901 met kopstaand vig-net. Die gaf hij cadeau aan zijn vrienden. De protesten van het verzamelend publiek dwongen tot een rechtszaak. Madden werd weliswaar vrijgesproken, doch de verspreiding van proofs en specimen werd kort daarop bij wet verboden.

Toen na de dood van president Franklin D. Roosevelt diens postzegelverzameling werd verkocht, vond men echter flinke aantallen proofs, die voor niemand ooit verkrijgbaar waren geweest!

Tegenwoordig worden proofs uitsluitend gedrukt voor regeringsdoeleinden, voornamelijk als archiefstukken, als studiemateriaal of voor tentoonstellingen. De graveurs krijgen er nog altijd een, doch die worden voorzien van bij voorbeeld een streep, om de marktwaarde te verminderen.

Proofs van moderne zegels blijven nu buiten het bereik van de verzamelaars, maar misschien verandert dat nog wel eens. Als de Verkoopdienst van de USPS er brood in ziet, komen ze stellig op de markt. Evengoed als eerste dag-programma's, babygrams, posters, T-shirts en wat de US Posterijen verder nog aan "filatelistische" objecten bedenken om hun financiële tekorten te verminderen.

En van de klassieke zegels zijn wel zoveel proofs gemaakt, dat het verzamelen ervan, zoals men tegenwoordig zo graag zegt, een uitdaging is! Misschien ook wel voor u, en in dat geval wensen wij u succes en veel genoegen!

ELECTRONISCH OOG TEKENS OP US-ZEGELS

Tekst uit de Scott Catalogus 1989

Bewerkt door Gerard J. Soldaat

Vele malen zult u op uw zegels waar nog een stukje velrand aan zit een merkteken aantreffen, veelal in de hoofdkleur van de zegel: een zogenaamd electric eye mark of in gewoon Nederlands: "een elektronisch oog merkteken."

Een e.e.m. (zullen we deze aanduiding maar gebruiken?) is een teken, dat een functie vervult bij het gebruik van de perforatiemachine. Het is een elektronisch gestuurd mechanisch instrument, dat dient om deze machine in de juiste baan te leiden.

Vellen postzegels, die volgens de electric eye-methode worden geperforeerd, zijn herkenbaar aan de hierboven bedoelde merktekens in de bruggen en op de randen van de complete vellen op de bedrukte papierbanen (afb 1 op blz 1099).

Oorspronkelijk bestonden die kentekens uit een rij dikke strepen (dashes) midden op de verticale brug tussen de veldelen links en rechts (afb 2) in combinatie met één enkele streep op de rechtervelrand naast de horizontale brug tussen het bovenste en onderste veldeel, genaamd de "margin line" (velrandstreep, afb. 3). Op het veldeel in afb 4 zijn de beide strepen van afb 2 en afb 3 te zien.

Deze kentekens werden voor het eerst toegepast in 1933 op de drukplaat met 400 zegelbeelden voor de 2c Washington, Sc. 634, die in 1935 naar de postkantoren ging om in omloop te worden gebracht. (De bijzondere platen nrs. 21149-50 en 21367-68.)

Ik heb de e.e.m. zelf echter nooit met deze zegel aangetroffen. Op deze platen waren de

plaatnummers aan weerszijden van de derde rij zegels van boven en van onder van het complete drukvel geplaatst.

Bij latere experimenten werd de margin line (B) vervangen door een aantal dicht op elkaar staande dunne verticale lijntjes, doch daarna kreeg hij zijn oorspronkelijke vorm terug, zij het iets smaller (zie afb 4).

In 1939 nam het "Bureau of Engraving and Printing", de Amerikaanse Staatsdrukkerij, een nieuwe perforeer-machine in gebruik, waarvoor een andere opmaak (indeling) van de plaat nodig was om het centreermechaniek goed te laten werken. De verticale streepjes (A) bleven gehandhaafd, maar de margin line (B) verdween van de rechtervelrand en op de linkervelrand werd op dezelfde hoogte een streepje geplaatst naast de horizontale brug: de gutter bar = brugstreep, afb 1 C. Bovendien werd in de linkervelrand naast de bovenhoek van elke horizontale rij zegelbeelden, behalve de bovenste, een extra streepje aangebracht, dat frame bar = hoekstreep wordt genoemd, afb 1 D. De plaatnummers keerden terug naar hun normale posities: naast de zegels in de hoeken van het drukvel.

De platen voor de beide typen perforeermachines konden niet door elkaar worden gebruikt. Daarom werd, nog in hetzelfde jaar 1939, een verwisselbare plaat (convertible plate) in gebruik genomen, die een combinatie was van de twee vorige modellen: het lopende, met daaraan toegevoegd een margin line (B) op zijn vroegere plaats op de rechtervelrand. Hiermee werd het perforeren op beide machines mogelijk.

Waren aanvankelijk alleen electric eye platen vervaardigd voor vellen met 400 zegels, later zijn zij ook gemaakt voor vellen met 200 liggende of 200 staande zegelbeelden:

gelegenheids-, expres- en luchtpostzegels. Ook voor de platen met 280 beelden (Famous Americans, Edison en Carver zegels) en met 180 of 360 beelden (postzegelboekjes met gewone, met luchtpost-, met postspaarbanken en met oorlogsspaarzegels). Thans worden de e.e.m. geplaatst op alle voor rotatiedruk bestemde platen, behalve die met 150 en 170 zegelbeelden voor het drukken van rolzegels.

Bij de opmaak van platen voor 400 en voor 200 liggende zegelbeelden kwamen de kentekens ten opzichte van de zegelbeelden altijd op dezelfde plaats.

Dit veranderde echter toen er platen kwamen met 200 staande zegelbeelden of 280 beelden: de zegelbeelden werden hierop 90 graden gedraaid, zodat ze met de lange zijde horizontaal op de plaat kwamen. De tekens behielden op die plaat weliswaar hun gewone plaats, maar op de vellen die ervan gedrukt werden, lijkt het of ze 90 graden zijn gedraaid als men de zegels rechtop houdt in de normale stand. Zo werden "horizontale" kentekens op vellen met 400 of met 200 liggende zegelbeelden "verticale" kentekens op vellen met 200 staande of met 280 zegelbeelden. Dit verschijnsel veroorzaakte verwarring bij verzamelaars en handelaars als het erom ging de verschillende kentekens duidelijk te beschrijven. De beschrijving van de positie van de plaatnummers was voor de "gedraaide" zegelbeelden al evenmin uniform.

Om die verwarring weg te nemen, bedacht de "Bureau Issue Association" standaardtermen voor alle kentekens die op de electric eye vellen kunnen voorkomen: de reeds genoemde

dashes	A	gutter bar	C
margin line	B	frame bars	D

met behulp waarvan alle soorten kentekens gemakkelijk thuis te brengen zijn, ook zon-

der dat de positie van de plaatnummers behoefte te worden aangegeven. Zo simpel is dat!

Om de positie van de plaatnummers op een loketvel aan te geven, houdt men dat vel met de zegelbeelden rechtop. De hoek waarin het plaatnummer staat, bepaalt dan of men te doen heeft met het loketvel

upper left (UL) = linksboven,
upper right (UR) = rechtsboven,
lower left (LL) = linksonder,
of lower right (LR) = rechtsonder.

Deze terminologie wordt ook gebruikt in de Scott Catalogus.

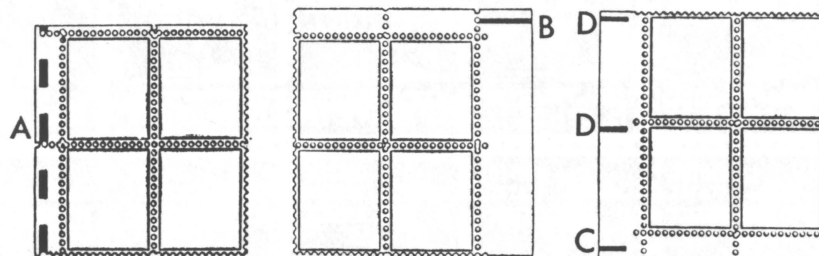
Na het lezen van dit misschien wat ingewikkelde verhaal (verteld aan de hand van de door vriend Van Herk vertaalde tekst in de Scott) zult u mogelijk meer belangstelling krijgen voor het fenomeen "electric eye mark". Of u het verzamelwaardig vindt, is natuurlijk geheel uw eigen zaak. Dus de strookjes met het e.e.m. er maar niet meer afscheuren. Het behoort tot de velrandgegevens en wellicht zijn er anderen, die ze willen hebben als ze bij u niet in de verzameling passen.

Hoewel ze in principe met precancels niets te maken hebben, kunnen ze wel in een uitgebreide precancel-collectie worden ondergebracht. Het is maar hoe ver u wilt gaan.

Een catalogus is er niet, maar met de gegevens die u in dit artikel kunt vinden, hebt u toch wel een basis voor een leuke aparte collectie.

FILATELIE IS DE HOBBY VAN KONINGEN
EN DE KONING DER HOBBIES

Electric Eye Marks

1

2

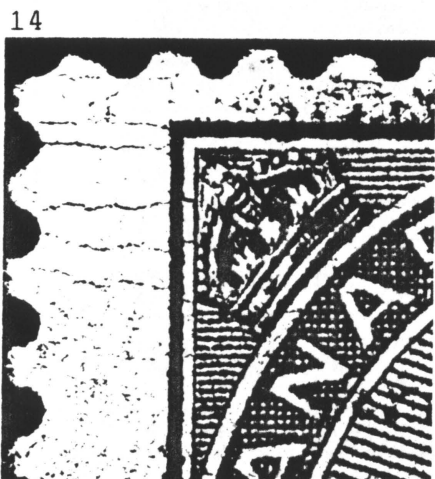

3

Edward VII Serie 1903 - 1912

1102

CANADA FILATELIE

A. J. van Hulst
DE EDWARD VII SERIE VAN 1903-1912 (III)

Ordernummers

Gedurende de eerste jaren van de Edwards werden de orders van het Post Department voor de verschillende waarden in de drukkerijregisters ingeschreven, en wel in de volgorde waarin ze werden ontvangen, met vermelding van de datum waarop zij binnenkwamen. Later werd er een aantekening bijgezet van de maand(en) waarin de bestelde hoeveelheden werden geleverd.

Te beginnen met de order van 9 februari 1905 werd het de gewoonte van de drukkers om de orders een nummer te geven, ook wanneer ze betrekking hadden op meer dan één waarde, wat dikwijls het geval was. Pas in maart/april 1911 werd het gewoonte om het ordernummer, voorafgegaan door het "omgekeerde PO", in de bovenrand van de platen te ponsen. De vraag is wat "PO" betekent.

Men dacht aan "printing order" = drukwerk order. Deze code kwam niet alleen voor op de Edwards, maar ook bij de Admiraals en de porto-zegels. Het is merkwaardig, dat nog onlangs door een employé van de C.B.N.C. de veronderstelling werd geuit, dat "PO" stond voor "Post Office", en wel om de postzegels te onderscheiden van belasting- of andere zegels voor andere Departementen. Het laagste "ordernummer" op de Edwards is 69, de PO-order die in februari 1911 werd ontvangen. Het komt voor op de platen 67/68 van de 1c, die in maart 1911 werden gegraveerd en goedgekeurd. Dit gebruik is op andere waarden echter niet geconstateerd, al betrof order 69 ook bestellingen voor de

1103

zegels van 5c, 7c, 10c en 20c. Dit kan wellicht worden verklaard door het feit dat de drukkerij deze waarden nog in voorraad had van vroegere bestellingen.

Als dezelfde plaat werd gebruikt voor een volgende oplage had men de gewoonte het tweede cijfer, of soms zelfs beide cijfers, te verwijderen en te vervangen door één of twee andere. Door b.v. de "1" te verwijderen en er een "4" voorin de plaats te ponsen, werd "71" veranderd in "74", enz.

Er zijn platen bekend met wel vier ordernummers (afb 12 en 13 op blz 1102).

De kwestie van deze ordernummers, die zowel op de Edwards als op de Admiraalsuitgiften voorkomen, heeft de specialisten van deze series heel lang beziggehouden.

De hier volgende tabel, die grotendeels is gebaseerd op de collectie-Lussey en voor een kleiner deel op wat er in de postzegelpers over is verschenen, vermeldt de ordernummers die op de Edwards bekend zijn.

Order nrs	Plaatnummers						
	1c	2c	5c	7c	10c	20c	50c
69	67,68						
71	67-70	83-86	5,6	2	2		
72							1
73		85,86					
74	69-72		5,6	2	2	1	1
77	71,72						
78		85,86					
79			5,6	2	2	1	
80	71,72						
81		85,86					
89					2		
92			5,6				
93				2			
94					2		
95						1	

De vermoedelijke datering van deze orders wordt verderop vermeld bij de afzonderlijke behandeling van de betrokken waarden.

Haarlijnen

Op alle platen, op twee na, die voor de 1, 2 en 5c zijn gemaakt voor gebruik op de rotatiepersen en die dus zijn rondgebogen om op de drukcilinders te passen, komen bij alle drie waarden dunne haarlijnen voor.

Meestal lopen ze zijdelings vanuit de hoeken, maar soms zijn ze ook in het zegelbeeld zelf te vinden of in de velranden boven, onder en opzij (afb 14).

Bij de 2c zegels uit boekjes, gedrukt van latere platen, komen verticaal lopende haarlijnen voor, zowel uit de hoeken als in het beeld zelf.

De schrijver is bekend met het oordeel van enkele competente filatelisten over de oorzaken van de haarlijnen op de Tercentenary, Edwards en Admirals. Daarover zegt één van hen onder meer het volgende:

Die oorzaak ligt eerder in de gevolgen van de plaatverharding dan in de kwaliteit van het gebruikte staal, al beïnvloeden de eigenschappen van het staal het bij het rondbuigen ontstane oppervlak en daarmee ook het uiterlijk voorkomen van de lijnen.

En hij voegt daaraan nog toe:

Alle gevallen in de waarden 1c en 2c uit deze serie, die ik heb onderzocht, waren gedrukt ná 1905, het jaar waarin de plaatverharding werd ingevoerd. Voorts bleken de haarlijnen te ontstaan tijdens het gebruik van de platen.

Volgens een andere expert ontstaan ook haarlijnen bij het in hun juiste verband zetten van de zegelbeelden aan de achterkant van de platen om aan de beeldzijde een gelijkmatig oppervlak te verkrijgen.

Maler wil er vooral op wijzen, dat op de

vele, door hem grondig bestudeerde, plaatproeven van de Edwards en de Admirals (die vóór het verharden en buigen van de platen werden gedrukt) geen haarlijnen voorkomen, hetgeen bewijst dat die eerst in een later stadium in het leven van de plaat ontstaan. Het volgende punt is de vraag: waarom komen haarlijnen alleen voor op de 1c en 2c? Het antwoord is, dat ze óók op de 5c voorkomen, zowel bij de Edwards als bij de Admirals! Men moet de vraag echter anders stellen: Waarom komen ze niet voor bij de 7c en hogere waarden? Daarop zullen wij hier een antwoord geven.

Zijn haarlijnen alleen te vinden op zegels van verharde platen? Hierop moet ontkennend worden geantwoord indien, zoals algemeen wordt aangenomen, het verharden pas in 1905 is begonnen.

De collectie-Lussey bevat strips van vier zegels van de platen 1 t/m 8 van de 1 cent, die in 1903 of 1904 waren goedgekeurd, en die vertonen stuk voor stuk haarlijnen in de bovenrand, en dit waren allemaal platen voor de rotatiepers.

De auteur blijft ervan overtuigd, dat haarlijnen meestal een gevolg zijn van het rondbuigen. Het feit, dat op twee na alle platen van de drie lage waarden rond een horizontale as werden gebogen, zou er oorzaak van zijn dat de haarlijnen horizontaal verlopen. Ook het omgekeerde is waar: boekjeszegels van latere rotatiepers-platen, die rond verticale assen werden gebogen, vertonen verticale haarlijnen.

Deze mening stemt overeen met wat Baxter zegt: "De buigingsbarsten, die in platen voor rotatiepersen voorkomen, zijn een afwijking van gelijke aard. Deze barsten, die meestal haaks staan op de richting, waarin werd gebogen, ontstaan bij het vastzetten van de plaat op de drukcilinder."

Dat haarlijnen ook een gevolg kunnen zijn van slechte kwaliteit van het voor de plaat gebruikte staal lijkt buiten kijf.

Er kunnen ook barsten ontstaan tijdens het gebruik van de plaat op de pers, blijkbaar vooral als de plaat aan de achterkant oneffen is. In zulke gevallen komt er, volgens Baxter, soms een barst in de plaat doordat de drukcilinder van de pers die oneffenheden eruit wringt. Afb 15 toont haarlijnen, die op die manier zijn ontstaan. Dan wijst Maler op het feit dat er op de 7c en hogere waarden geen haarlijnen voorkomen. Er zijn wel platen voor die waarden gehard, maar gebogen zijn ze nooit. Hetzelfde geldt voor de platen met 200 zegelbeelden voor de Admiraalsuitgifte, waarvan zegels zijn gedrukt zonder haarlijnen.

Het Papier

De schrijver moest de verleiding weerstaan om de kwestie van het voor de Edwards gebruikte papier simpelweg af te doen met de volgende opmerkingen:

1. Dat de 5c werd gedrukt op velijnpapier, waarvan de papierrichting bij de eerste oplagen horizontaal was, d.w.z. horizontaal over de zegels lopend, doch bij latere drukken verticaal, en dat het papier een blauwe tint had: "bluish".

2. Dat de andere waarden in de regel zijn gedrukt op wit velijnpapier met verticale papierrichting, behalve de 2c boekjeszegels, waarbij de papierrichting altijd verticaal was, en

3. Dat, ofschoon algemeen wordt aangenomen dat de hele serie, behalve de 5c en de 2c boekjeszegels, op velijnpapier met verticale papierrichting is gedrukt, de 2c ook is gevonden met horizontale papierrichting en dat er misschien ook andere waarden op die papiersoort aangetroffen zullen worden.

Helaas, misschien, doet deze eenvoudige verklaring geen recht aan enkele duidelijke structuurverschillen in het gebruikte papier of aan verschillen in dikte ervan.

Het is misschien goed dit onderwerp nader uit te diepen voor hen, die onbekend zijn met papiervariëteiten.

Het voorwoord tot de Scott Standaardcatalogus van 1971 bevat een korte, maar heldere beschrijving van de fabricage van velijnpapier. Na te hebben uitgelegd hoe de vloeibare brij op een raamwerk wordt uitgespreid, waar het water doorheenloopt en de pulp op achterblijft, hoe daar dan stijfsel of gompap en kleurstoffen aan kunnen worden toegevoegd en hoe de structuur langs mechanische weg kan worden veranderd onder hoge druk, hitte, enz., gaat de uitleg als volgt verder: "Het raamwerk waarin de pulp eerst wordt verzameld en waarop de pulp wordt uitgespreid, bepaalt de structuur van het papier. Is het raamwerk glad en effen, samengesteld uit vilt of wollig materiaal, dan krijgt het papier een uniforme structuur, die geen lichte of donkere figuren vertoont als het tegen het licht wordt gehouden. Dit heet velijnpapier. Als het raam een draadnet is, vertoont het papier lichte vlekjes of puntjes, heel dicht bij elkaar, en dat noemt men draadvelijn. Het moderne draadvelijn noemt men echter zonder meer "velijnpapier", omdat het de meest voorkomende vorm is.

Op zegels met duidelijk zichtbare "lichte vlekjes" staan die vlekjes 0.75 mm van elkaar in horizontale rijen met eveneens 0.75 mm tussenruimte, maar omdat de vlekjes in de rijen verspringen, is het eindeffect een "netwerk" of patroon van vlekjes in evenwijdige diagonale lijnen. Dit patroon is echter niet op alle zegels zo duidelijk.

(Wordt vervolgd)

KORT AMERIKAANS

In ons vorige nummer vertrouwden wij u toe dat wij wachtten op de volgende grap van de USPS. Welnu, die is er al! Op 10 november kwam er weer iets heel nieuws: een boekje met 18 zelfklevende deluxe zegels van 25c. Ze heten "EXTRAordinary Stamps™" en dat TM betekent "trademark", een gedeponeerd handelsmerk dus om imitatie te voorkomen.

Ja, ja, filatelie wordt steeds meer een wetenschap! Het velletje bevat 3 groepen van zes, met twee strips ertussen, die u eruit kunt pellen om het velletje eigenhandig in drieën te vouwen tot een boekje, dan hoeft de USPS dat niet meer te doen. Het velletje werd gedrukt bij de American Bank Note Co, heeft 2 plaatnummers in de marge en de gom lost op in water en verkleurt het papier niet. Wat kan de filatelie nú nog hebben tegen zulke antiseptische etiketjes? Er is research voor gepleegd sinds 1986 en dat heeft zoveel gekost dat u voor de 18 x 25c \$ 5 mag neertellen! Het posttarief is niet verhoogd, maar de postzegel wel. Is dat nu geen kapitale grap?

Overigens, de zegels zijn ook gerold verkrijgbaar, maar er is geen verschil tussen rol- en, zullen we zeggen, TM-zegels. O ja, de adelaar, die erop staat, is voorzien van een schild. Schieten is dus zinloos.

De Amerikaanse TV-komiek Jay Leno vindt 25c voor een brief helemaal niet duur: de Post krijgt zo voor de bezorging slechts 1 cent per dag

Hij ziet in de dinosaurus-zegels dan ook een prachtig nieuw symbool voor de USPS, in plaats van de adelaar.

Er is weer een ongetand gebleven vel van 50 Vogels en Bloemen uit 1982 ontdekt. In totaal het derde, maar het tweede "pane" van rechts onder uit het drukkersvel van 4 panes. Dit betekent dat er in totaal minstens 8 van zulke begerenswaardige vellen moeten zijn (geweest), waarvan er nu dus 3 bekend zijn. Die andere 5 zijn alwéér iets om op te letten en naar uit te zien!

.....
Wij hadden u toch verteld dat het postzegelbestand van de opgeheven firma Gebroeders Weill bij Christie zou worden geveild? En toch hebt u dat unieke blok van 4 kopstaande Jennies met plaatnummer weer mooi aan uw neus voorbijlaten gaan. Voor slechts 1,1 miljoen dollar had u het nu in uw album kunnen hebben. Jammer, die onbekend gebleven directeur van een Amerikaanse omroep is u te vlug af geweest.

.....
De leden van het Congres maken een potje van hun portvrijdom. Ooit kregen ze dat om brieven van staatsburgers te kunnen beantwoorden op staatskosten. Maar nu versturen ze samen 650 miljoen poststukken per jaar. Gratis. Gemiddeld 3 brieven aan elk hoofd van de bevolking. Nog geen 5% daarvan met serieuze zaken en de rest propaganda voor zichzelf. Pogingen, om hieraan bij de wet een einde te maken, sneuvelden in het Congres. De junk mail gaat rustig door.

.....
Het Postmuseum van de U.S.A. zoekt nog wat spulletjes voor zijn collectie. Mocht u een postauto met dubbele achterwielen van model 1948 weten te staan: ze willen er goed voor betalen. En ook voor een paar van die fluitjes, waarmee de postbode vroeger zijn komst aankondigde. Het was toen óf tweemaal bel len óf eenmaal fluiten. Een standaardmodel fluit was er niet. Maar romantiek zoveel te meer.

De filatelie ten dode opgeschreven? Laat ons niet lachen. Wie de "Post Office to the Future" presentatie op de World Stamp Expo heeft gezien, weet wel beter, want die geluksvogel heeft een blik mogen werpen in het Postwezen anno 2089. En da's nog even andere koek: raketten met post in interplanetair verkeer, "moleculaire" post tussen de zonnestelsels en communicatiesatellieten als relay-stations voor berichten van de ene melkweg naar de andere. En dat allemaal binnen het kwartier voor ogen getoverd met 24 dia- en 1 video-projector, 3-d effecten enzovoort. Nee, wij staan oersterk!

.....
Op 1 september verscheen op de Marshall Islands een zegel ter herdenking van de inval in Polen in 1939. Beetje vreemd, vonden we, maar ziet: het blijkt de eerste te zijn van een serie van 100, uit te geven tussen nu en 1995 en allemaal gewijd aan W.W. II. Dat moet haast een complete geïllustreerde geschiedschrijving worden. Er komt voor de thematici in elk geval flink brood op de plank!

.....
Om een groter marktaandeel in het internationale postverkeer te verkrijgen, gaat de USPS als sponsor optreden voor de Olympische Spelen van 1992, u weet wel: in Barcelona en in Albertville. De "Announcement Folder" met inlichtingen was al te koop, voor \$ 4.95. Eris ook al een logo: de USPS-adelaar boven de Olympische ringen met de tekst "Official Olympic Sponsor". In de komende drie jaar zullen hiervoor postzegels verschijnen, misschien wel samen met andere postadministraties, waarmee al wordt samengewerkt. Voorts komt er een "International Pen Pal Program" om u zover te krijgen dat u met penvrienden gaat corresponderen om die Olympische zegels uit te wisselen.

In New York is een ambtenaar van het filatelistenloket gearresteerd, nadat hij al maanden lang in de gaten was gehouden. Hij verkocht misdrukken voor soms wel 60 maal nominaal en stak het verschil in eigen zak. In totaal werden 614 gevallen met productiefouten aangetoond. Dat zou met producten van Joh. Enschede nooit kunnen gebeuren, dachten wij.

De USPS heeft 3 miljoen enveloppen gedrukt voor de Staatsloterij van Virginia. Het zijn gewone 25c Star enveloppen, doch het bijzondere is dat het adres, de streepjescode en de "FIM-markings" van deze instantie erop zijn gedrukt. Eerlijk gezegd, wisten wij niet wat FIM-markings zijn. Nu wel: facing identification marks, in dit geval 5 verticale streepjes boven het waardecijfer 25, waaraan te zien is dat de streepjescode al is aangebracht. Zo kan zulke post heel snel van "gewone" worden onderscheiden en dat komt een snellere verwerking ten goede. Overigens is dit geen opdruk, maar een afzonderlijk gedrukte oplage. 's Mensen slimheid kent geen grenzen.

Noteert u alvast: de "World Columbus Stamp Expo" zal plaatshebben in Chicago van 22 t/m 31 mei 1992. Van deze happening zal onder meer deel uitmaken de 10daagse "Compex 92", de "Combined Philatelic Exposition of Chicagoland", samengesteld door een 12-tal filatelistische organisaties. Geen andere afspraken maken dus.

Op één punt belooft het nieuwe jaar al goed te worden: volgens zegslieden van de USPS komt er geen portoverhoging vóór begin 1991. En dus ook geen springvloed van zegels in nieuwe waarden. Maar de rust aan het front van de "definitives" zal wel niet heersen bij de "commemoratives".